

SÅ GÅR DET FÖR SKOGSINDUSTRIN

- Stark utveckling av skogsindustrins exportvärde

Kerstin Hallsten

Chefsekonom
kerstin.hallsten
@skogsindustrierna.se,
0702-67 70 25

Katrin Heinsoo

Rådgivare Branschstatistik
katrin.heinsoo
@skogsindustrierna.se
08-762 62 42

Magnus Niklasson

Marknadsanalytiker
Träprodukter
magnus.niklasson
@skogsindustrierna.se,
08-762 72 56

Om rapporten

Rapporten innehåller en redogörelse för utvecklingen och läget för skogsindustrin och dess delbranscher sågverks-, massa- och pappersindustrin. Rapporten innehåller även en prognos för svensk skogsindustris förväntade utveckling, baserad på den globala ekonomiska utvecklingen.

Informationen baseras på officiell statistik och på Skogsindustriernas statistik. Rapporten kommer ut tre till fyra gånger per år och riktar sig till en bred läsekrets av beslutsfattare, journalister, analytiker och andra intressenter. De jämförelser som redovisas avser samma period föregående år om inte annat anges. Rapporten finns även på skogsindustrierna.se.

Sammanfattning

Den starka internationella konjunkturen fortsätter att gynna branschen. Svensk skogsindustri har utvecklats väl under 2018. Priserna är höga och har i vissa fall stigit till rekordnivåer samtidigt som efterfrågan har utvecklats relativt stabilt. Under det första halvåret 2018 har exportvärdet för skogsindustriprodukter ökat med drygt nio procent jämfört med föregående år.

På massa- och pappersbruken har produktionsvolymen legat på ungefär samma nivåer hittills i år som under motsvarande period 2017, men nu börjar vi se en ökning av produktionen som en följd av att nya produktionslinjer har tagits i bruk.

Svenska sågverk har gynnats av stark efterfrågan, inte minst från en stabil och god byggaktivitet i Europa. Däremot har de utomeuropeiska marknaderna utvecklats något sämre än förväntat. Det gäller inte minst efterfrågan från Kina, vilken varit vikande under året.

Det finns tecken på att tillväxten i bland annat Sverige dämpas. I de länder som befinner sig i en högkonjunktur är en inbromsning framöver också rimligt att förvänta sig, inte minst på grund av att konjunkturpolitiken är inriktad på att stabilisera ekonomin.

Det finns samtidigt ett flertal risker och finansiella sårbarheter som kan leda till en betydligt sämre utveckling framöver. Pågående handelskonflikter, Brexit, politisk instabilitet i tillväxtländer, och dessutom ett ökat risktagande under senare år, är några av de omvärldsfaktorer som kan påverka svensk export och konjunktur negativt.

Rapporten tar även upp skogsnäringens stora betydelse för regional ekonomi. Skogsindustriernas beräkningar visar att i åtta av landets län kan fler än 2000 välfärdstjänster finansieras av skatteintäkter från direkt och indirekt sysselsatta i skogsnäringen.

Innehållsförteckning

Konjunkturdel	2
Exportvärde	5
Massa – marknadsutveckling	6
Papper - marknadsutveckling	9
Trävaror – marknadsutveckling	13
Skogsnäringens regionala betydelse	19

Konjunkturdel

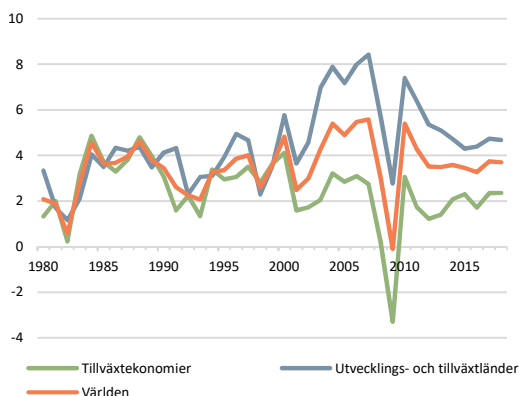
- Stark konjunktur globalt och i Sverige
- Tecken på att tillväxten dämpas
- Rimligt med en inbromsning framöver, men fortsatt god utveckling
- Nedåtriskerna för tillväxten dominerar

Global tillväxt planar ut

Under senare år har den globala tillväxten utvecklats relativt stabil, trots att vägen har varit kantad med ett antal olika mer eller mindre stora risker (se diagram 1.1 och 1.2). Ingen risk har dock materialiserats så att det har uppkommit en synkroniserad nedgång i paritet med den som inträffade 2008. I enskilda länder har dock utvecklingen varierat. Tillväxten i utvecklings- och tillväxtländerna har fortsatt att vara klart högre än i de utvecklade ekonomierna, en divergens som inleddes i början av 2000-talet. I de utvecklade länderna har tillväxten dämpats över en längre tid. IMF:s bedömning är att nedgången beror på en åldrande arbetskraft och långsammare produktivitetstillväxt, vilket sammanfallit med fallande ekonomisk dynamik och en ökad grad av marknadskoncentration.¹ Den starka tillväxten i utvecklings- och tillväxtländerna bedöms vara ett resultat av större inslag av ekonomiskt politiska regelverk samt inriktningen mot mer öppen handel.

Många bedömare tror att tillväxten i global BNP fortsätter att utvecklas stabilt. Tillväxten bedöms uppgå till cirka 3,7 procent både 2018 och 2019. I många tillväxtländer kommer det ske en inbromsning av tillväxten, men fortfarande bedöms dock den ekonomiska utvecklingen vara god. Det finns dock en risk för en betydligt svagare utveckling, se nedan.

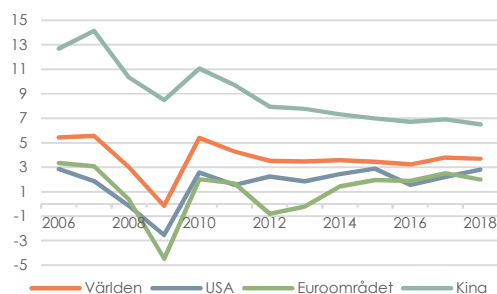
1.1 BNP-tillväxt, procentuell förändring

Källor: Macrobond, IMF, World Economic Outlook October 2018

¹ WEO, IMF, oktober 2018.

1.2 BNP-tillväxt, procentuell förändring

Källor: Macrobond, IMF, World Economic Outlook October 2018

Kina ännu inte påverkad i någon större utsträckning av handelskonflikten

Att den ekonomiska utvecklingen varit stark i tillväxtländerna beror delvis på den höga tillväxten i Kina, men inte enbart. Under de senaste åren har dock tillväxten gradvis dämpats, men trots det varit fortsatt stark (se diagram 1.2). Den pågående handelskonflikten med USA förefaller ännu inte ha haft någon större effekt på tillväxten, vilket bland annat kan bero på att endast en relativt liten del av ekonomin hittills har berörts. Signalerna från Kina är vidare att om tullarna blir mer omfattande och därmed effekterna på ekonomin, kan detta motverkas med en mer expansiv ekonomisk politik. Till exempel kan en dämpning pareras med lägre räntor, svagare växelkurs, en ökad kreditgivning och en mer expansiv finanspolitik. Många gör bedömningen att tillväxten i Kina kommer att dämpas ytterligare något i år och nästa år.

Inte heller USA

Tillväxten i USA har sedan den finansiella krisen 2008 utvecklats relativt väl, inledningsvis stimulerad av bland annat en expansiv ekonomisk politik. Konjunkturer bedöms nu vara stark och USA befinner sig i en högkonjunktur. En expansiv finanspolitik i termer av skattesänkningar för hushåll och företag och ökade utgifter väntas bidra till en hög tillväxt i år och även nästa år. Olika förtroendeindikatorer är höga vilket tyder på en allmän optimism. Efterhand bedöm tillväxten mattas av på grund av utbudsrestriktioner, en mättnad i efterfrågan och en mindre stimulerande ekonomisk politik.

Penningpolitiken har redan gradvis stramats åt och Federal Reserve väntas fortsätta på den inslagna vägen även framöver. Även för USA bedöms handelskonflikten och de hittills införda tullarna dämpa tillväxten. Än så länge har effekterna varit begränsade, då det även i USA endast är en mindre del av ekonomin som har berörts.

Euroområdet bromsar in

I Euroområdet har tillväxten sedan den statsfinansiella krisen 2010–2012 gradvis tilltagit, bland annat till följd en expansiv penningpolitik och i viss utsträckning även en expansiv finanspolitik. Detta har lett till att även Euroområdets konjunktur har stärkts, trots en klart svagare tillväxt än den i till exempel USA. Att euroområdet inte bedöms kunna växa snabbare beror på ett antal strukturella problem som till exempel en svag tillväxt i produktiviteten, problem inom banksektorn², svaga statsfinanser samt en politisk oförmåga att lyckas genomföra nödvändiga reformer.

Under det första halvåret i år har tillväxten i euroområdet dämpats och en fortsatt nedväxling av tillväxten är att vänta även framöver. Det höga kapacitetsutnyttjandet begränsar ekonomierna att fortsätta att växa snabbt, samtidigt som den ekonomiska politiken läggs om i en mindre expansiv riktning även om den fortfarande ger stöd åt utvecklingen.

God utveckling för svensk export

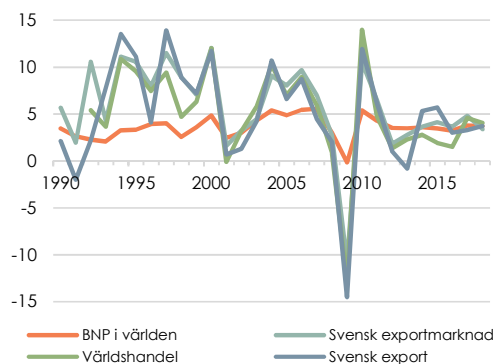
Tillväxten i världshandeln dämpades markant efter finansiella krisen 2008 (se diagram 1.4). Mönstret är detsamma för tillväxten på de svenska exportmarknaderna och svensk export. Innan finanskrisen växte världshandeln, svenska exportmarknader och svensk export med runt 7 procent per år medan global BNP växte ungefär hälften så snabbt. Från 2011 och fram till nu är motsvarande siffror mellan 3 och 4 procent (se tabell 1.3 och diagram 1.4). Perioden från 1990-talets början till finanskrisen bröt ut präglades av en omfattande liberalisering av världshandeln.³

1.3 BNP-förlivväxt och handel, procentuell förändring

	1990–2007	2011–2018
BNP i världen	3,7	3,6
Världshandeln	ca 7	ca 3
Svensk exportmarknad	7,5	ca 4
Svensk export	6,5	3,4
Svensk BNP	2,5	ca 2

Källor: Macrobond, Konjunkturinstitutet

1.4 Världshandel och svensk export, procentuell förändring

Källor: Macrobond, Konjunkturinstitutet

Tillväxten i de olika aggregaten är alltså på en lägre nivå än innan den finansiella krisen. Det har dock skett en gradvis ökning av tillväxten både i världshandeln och svensk export sedan den finansiella krisen. I slutet av förra året ökade exporten starkt. Under 2018 har sedan exporten utvecklats svagt i linje med en svacka i global varuhandel. Olika indikatorer och utvecklingen internationellt tyder på en god utveckling resten av året och nästa år.

Gynnsam svensk konjunktur

Även i Sverige har konjunkturen under de senaste åren stärkts och Sverige befinner sig i en högkonjunktur. Tillväxten har varit stark även under första halvåret i år. Olika mått på resursutnyttjandet är höga och arbetslösheten har gradvis fallit. Den starka tillväxten under senare år är delvis kopplad till den förstärkta internationella konjunkturen vilken har gynnat svensk export. Tillväxten har även stimulerats av en expansiv penningpolitik som bland annat, i kombination med ett uppdämt investeringsbehov och stigande bostadspriser, bidragit till en snabb ökning av bostadsinvesteringarna. En annan faktor är den befolkningsökning som har skett under senare år.

Trots att många bedömare anser att det finns ett strukturellt underskott av bostäder i Sverige och att de finansiella förhållandena varit goda under senare år så fick vi en sänkning i bostadspriserna förra hösten. Därefter har utvecklingen på bostadsmarknaden varit lugnare än åren innan då huspriserna steg snabbt på ett sätt som många ansåg inte var långsiktigt hållbart. Utvecklingen ledde till att Finansinspektionen införde av ett antal makrotillsynsåtgärder.

Sättningen i priserna på bostadsmarknaden kan vara kopplat till att efterfrågan inte matchade det

bland annat genom större användning av digitalisering, och en översyn av deras affärsmodeller. IMF

³ Se Konjunkturläget oktober 2018.

² Det finns ett generellt behov av att förbättra bankernas kostnadseffektivitet och lönsamhet genom,

exklusiva segment av bostäder som kom ut på marknaden och möjligtvis även till de åtgärder i form av amorteringskrav som infördes. Osäkerheten kring utvecklingen på bostadsmarknaden har bidragit till en svagare utveckling av bostadsinvesteringarna i år, en utveckling som kan väntas bestå även framöver.

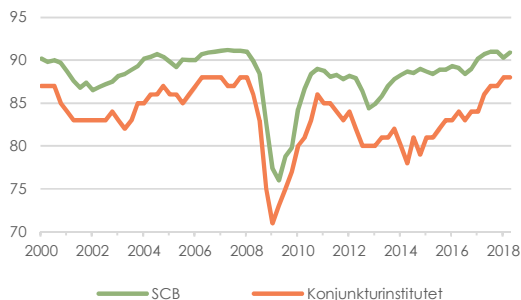
1.5 Investeringar i bostäder, procentuell förändring säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB, Konjunkturinstitutet

I linje med den internationella utvecklingen, en mindre expansiv penningpolitik, ett högt kapacitetsutnyttjande och en mer dämpad tillväxt i arbetskraften är det rimligt att anta att BNP-tillväxten blir lägre nästa år.

1.6 Kapacitetsutnyttjandet i industrin, procent säsongsrensade värden

Källor: SCB, Konjunkturinstitutet

Risk för en snabbare inbromsning än önskvärt

Det finns alltid en stor osäkerhet om den framtida utvecklingen. Det kan till exempel bli en starkare eller svagare tillväxt i ekonomin än vad som förväntas. Under många år, och kanske alltid, finns en tendens att bedöma att det är större risker för en svagare utveckling än det motsatta. Dagens situation avviker inte i detta fall. Detta känns dock ovanligt motiverat. Bedömningen är att många ekonomier i dagläget befinner sig mer eller mindre i en högkonjunktur. Som beskrivits ovan finns det ett antal faktorer som talar för att det kommer att ske en inbromsning framöver. Inte minst den konjunkturpolitiken som

syftar till att stabilisera ekonomin. De senaste årens utveckling med snabbt stigande tillgångspriser och försämrade finansiell motståndskraft på sina håll gör dock att vägen mot en mer stabil utveckling kan bli mer abrupt än önskvärt och att utvecklingen kan bli betydligt sämre än förväntat. Snabbt stigande tillgångspriser är till exempel delvis en följd av att det låga ränteläget har medfört att investerare har ökat sitt risktagande för att få bättre avkastning. När räntorna nu stigit i USA öppnas möjligheten att få en högre avkastning än under senare år på mindre riskabla tillgångar. Detta kan leda till snabba svängningar i tillgångspriserna, om många placerare samtidigt ombalanserar sina portföljer. Den senaste tidens utveckling på börserna kan vara en försmak av detta. Stigande räntor i USA och en starkare dollar utgör även ett problem för länder med stora dollarskulder och negativt bytesbalans.

Till detta har det under en lång tid funnits ett antal geopolitiska risker, så som den pågående handelskonflikten mellan Kina och USA som snarast verkar förvärras än det motsatta, osäkerheter kring Brexit och dess ekonomiska effekter samt politisk instabilitet i tillväxtländer. Det finns även en osäkerhet kring statsfinanserna både i Italien och USA. Den expansiva finanspolitiken i USA stimulerar tillväxten idag. Men framöver innebär en ökad skuldsättning för staten att det finanspolitiska utrymmet minskar vilket riskerar att förstärka nedgången i tillväxten under de kommande åren, speciellt om hållbarheten i de offentliga finanserna ifrågasatts.

Riskerna i omvärlden utgör så klart även en risk för Sverige, dels mer direkt via en svagare internationell efterfrågan och mer indirekt via oro på de finansiella marknaderna. I Sverige utgör fastighetspriserna och hushållens höga skuldsättning en tydlig risk, liksom hur bostadsinvesteringarna kommer att utvecklas framöver. I tider som dessa är det viktigt med politisk stabilitet och handlingskraft. Dagens besvärliga parlamentariska läge får därför läggas till listan av nedåtrisker för den ekonomiska utvecklingen. Det penningpolitiska handlingsutrymmet är dessutom begränsat av att ränteläget redan idag är lågt och kan väntas vara det även under kommande år.

Exportvärde

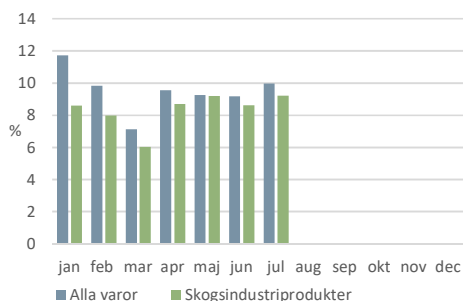
- Exportvärdet för skogsindustriprodukter har ökat starkt i år beroende på snabbt stigande priser

Exportvärdet ökar starkt

Den senaste statistiken från SCB visar att exportvärdet utvecklats starkt i år. Värdet av den svenska varuexporten har gått upp med tio procent under de första sju månaderna i år. Det totala exportvärdet för den aktuella perioden var 822 miljarder kronor.

Under samma period har värdet för varuimporten ökat med 12 procent till 839 miljarder kronor. Det ger ett negativt handelsnetto på 17 miljarder kronor.

2.1 Exportvärde, skogsindustriprodukter och alla exportvaror, procentuell förändring 2018/2017 ackumulerat

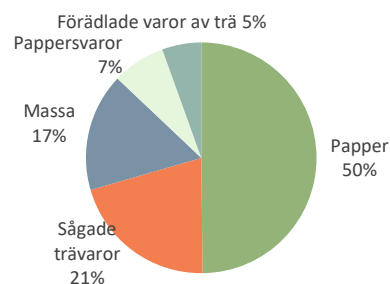

Källor: SCB, Skogsindustrierna

Exportvärdet för skogsindustriprodukter har ökat med drygt nio procent hittills i år jämfört med motsvarande period föregående år. Det totala värdet var 84,2 miljarder kronor i löpande priser. Det ökade värdet är till stor del en följd av stigande priser. Till exempel steg SCB:s exportprisindex för trävaror med 20 procent mellan augusti i år och augusti förra året (se diagram 4.1).

Värdet och utvecklingen för de olika skogsindustriprodukterna skiljer sig åt. Exportvärdet för trävaror har ökat med nio procent till 17,4 miljarder kronor. Värdet för papper har stigit till 42 miljarder kronor, en uppgång med sju procent, medan värdet för pappersmassa har ökat med 22 procent till 13,9 miljarder kronor. Värdet av förädlade produkter har gått upp med en procent till 10,9 miljarder kronor.

2.2 Exportvärde, 84,2 miljarder, januari-juli 2018

Källor: SCB, Skogsindustrierna

Massa – marknadsutveckling

- Återhämtning av den svenska massaproduktionen
- Ökade leveranser till den svenska marknaden
- Minskad export av massa
- Fortsatt stark global marknad
- Massapriset på fortsatt rekordnivå

Förtroendeindikator

Konjunkturinstitutets konfidensindikator, även kallad förtroendeindikatorn, mäter stämningens läge i ekonomin det vill säga företagens förväntningar och planer för det kommande kvartalet. För hela tillverkningsindustrin har konfidensindikatorn fallit i september, orsakat av att det sammantagna färdigvarulagret anses för högt. Trots det pekar konfidensindikatorn på ett starkt läge för tillverkningsindustrin. Förtroendeindikatorn för massaindustrin har återhämtat sig sedan nedgången i början av året. Den är på en hög nivå, över sitt historiska genomsnitt och även högre än tillverkningsindustrin totalt. Förväntningarna för de närmaste månadernas produktion är fortsatt positiv, även utvecklingen av orderstocken bedöms som gynnsam.

Svensk massaproduktion

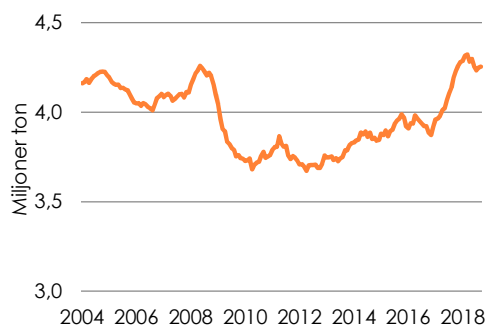
Den totala massaproduktionen i Sverige har fram till och med september minskat med två procent till 8,9 miljoner ton jämfört med motsvarande period föregående år. Både produktionen av kemisk massa och mekanisk massa har minskat.

I rapporten analyseras enbart den massa som säljs på den öppna marknaden. I den kemiska massan ingår sulfat, sulfit och dissolving. Blekt barrsulfat utgör 70 procent av marknadsmassan och de resterande fördelas på övrig kemisk massa och mekanisk massa med 20 respektive 10 procent.

Tillverkningen av marknadsmassa har börjat återhämtat sig och är nu på nästan samma nivå som föregående år. En anledning till återhämtningen är att ny kapacitet har tagits i bruk och att ombyggnader som skett under året har påverkat produktionsnivån. Tillverkningen av marknadsmassa har till och med september nått 3,2 miljoner ton, en minskning med en procent.

Produktionen av det enskilt största segmentet, blekt barrsulfat, har börjat återhämta sig och har närmat sig förra årets nivå, det vill säga 2,2 miljoner ton. Tillverkningen av de övriga segmenten har hittills i år minskat med vardera en procent.

3.1 Sveriges produktion av marknadsmassa, rullande 12 månaders tal

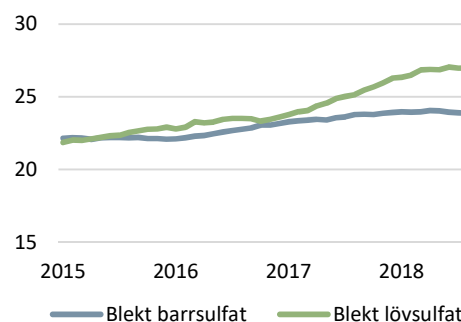

Källa: Skogsindustrierna

Världens massaproduktion ökar

Världens massaproduktion har fortsatt att öka. Tillverkningen av blekt sulfatmassa i världen har fram till och med augusti stigit med två procent. Totalt har det tillverkats 33,9 miljoner ton marknadsmassa enligt statistik från EPIS (European Pulp Industry Sector). Utvecklingen för de olika kvaliteterna har förändrats under åren. Idag tillverkas det globalt mer blekt lövsulfatmassa än barrsulfatmassa. Hittills i år har det producerats nästan 18 miljoner ton blekt lövsulfatmassa och nästan 16 miljoner ton barrsulfatmassa. Blekt lövsulfatmassa tillverkas framförallt i Latinamerika, medan barrsulfatmassa produceras främst i Norden samt i Nordamerika.

3.2 Världens massaproduktion, rullande 12 månaders tal, miljoner ton

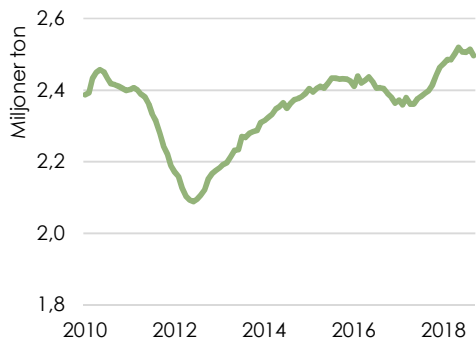
Källor: EPIS, Skogsindustrierna

De svenska leveranserna minskar

Hittills i år har de svenska massaleveranserna gått tillbaka, vid september månads utgång låg de på 3,2 miljoner ton. Leveranserna av kemisk massa har minskat under året, medan de totala leveranserna av mekanisk massa har ökat med nästan sex procent till 330 000 ton. Leveranserna till den svenska marknaden har överlag stigit, medan exporten har gått tillbaka med en till två procent för nästan samtliga massakvaliteter.

En stor del av den producerade marknadsmassan har gått på export, totalt 85 procent. Exporten till EU har pendlat de senaste åren, vilket grafen med de rullande leveranserna visar.

3.3 Sveriges export till EU, rullande 12 månader

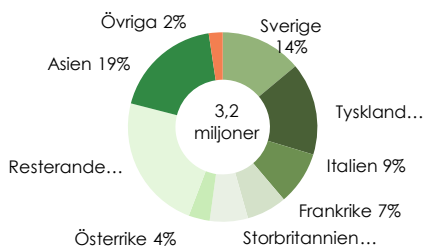

Källa: Skogsindustrierna

En dryg femtedel har exporterats till den asiatiska marknaden, vilket gör Asien till den näst största exportmarknaden. Exporten har dock minskat med åtta procent och låg vid september månads utgång på 586 000 ton.

Tyskland är den enskilt största importören av svensk marknadsmassa följt av Italien, Kina, Frankrike och Storbritannien. Exporten till Tyskland och Kina har gått tillbaka något det senaste kvartalet medan leveranserna till Italien, Frankrike och Storbritannien har ökat hittills i år.

3.4 Sveriges massaleveranser per land/region

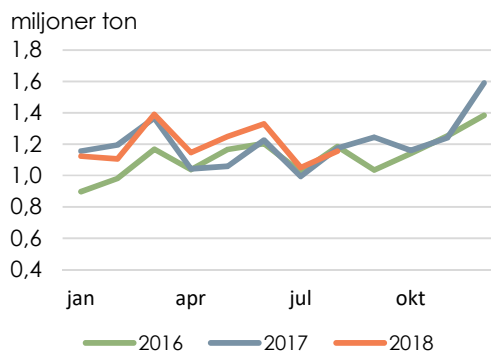
Källa: Skogsindustrierna

De senaste åren har produktionen av marknadsmassa varit oförändrad eller minskat något. Efter sommaren har ny produktionskapacitet tagits i drift och förväntas nå full kapacitet under 2019. Detta väntas leda till en gynnsam utveckling av produktion och leveranser framöver. Massaproduktionen och exporten förväntas därmed att växa under året och ge ett fördelaktigt resultat för i år, vilket även statistik från Konjunkturinstitutet ger uttryck för. Skogsindustrierna ser även en positiv utveckling för 2019.

Globala leveranserna ökar

De globala leveranserna av blektsulfatmassa har till och med augusti ökat med en procent till 33 miljoner ton. Under perioden har de europeiska leveranserna ökat med en procent. Leveranserna från Nordamerika har minskat med fyra procent medan leveranserna från Latinamerika har ökat med fyra procent. Av de europeiska leveranserna levereras 80 procent inom Europa. Näst Europa är Kina den viktigaste marknaden. Även för Nordamerika och Latinamerika är Kina en viktig marknad. Nästan 30 procent av Nordamerikas leveranser och 38 procent av Latinamerikas leveranser skeppas till Kina.

3.5 Globala massaleveranser till Kina

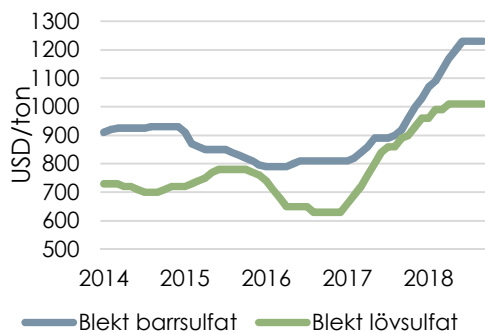
Källor: EPIS, Skogsindustrierna

Världens leveranser till Kina har fortsatt att stiga under året. Hittills i år har de ökat med nästan fyra procent. Totalt har det hittills i år levererats 9,5 miljoner ton massa till Kina, fördelat på lika delar lövsulfatmassa och barrsulfatmassa.

Fortsatt rekordnivå för massapriset

Massapriset i världen har de senaste månaderna varit oförändrat. Genomsnittspriset för blekt barrsulfat har sedan juni månad legat stilla på rekordnivån 1230 USD. Sedan april månad har även genomsnittspriset för blekt lövsulfatmassa varit oförändrat. Även här handlar det om en rekordhög nivå på 1010 USD. Massamarknaden är fortsatt stark, med en hög efterfrågan på blekt barrsulfatmassa. Enligt RISI har det rapporterats om en ökning av tillgången på blekt barrsulfatmassa, men det har inte ändrat marknadsbalansen. Marknaden för den blekta lövsulfaten är fortsatt i balans och det har inte aviserats några kommande prishöjningar.

3.6 Prisutveckling blekt barr- och lövsulfat

Källor: RISI, Skogsindustrierna

Papper - marknadsutveckling

- Pappersproduktion i Sverige oförändrad
- Produktionen av papper ökar i Europa
- Svensk export av papper har minskat med 2 procent hittills i år
- Oförändrat höga priser

Förtroendeindikatorn

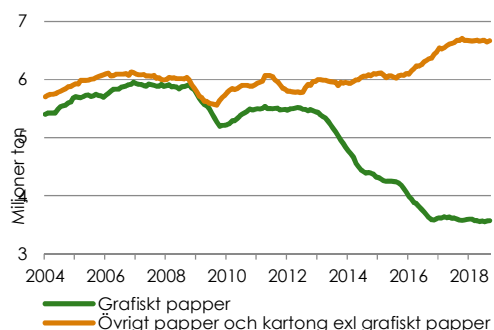
Förtroendeindikatorn för pappersindustrin har de senaste månaderna gått tillbaka något och är lägre än för tillverkningsindustrin totalt.

Förtroendeindikatorn ligger fortfarande över sitt historiska genomsnitt. Förväntningarna på utvecklingen för pappersindustrins produktion och orderingång är fortsatt positiv.

Stabil pappersproduktion

Sveriges pappersproduktion har varit stabil de senaste månaderna och tillverkningen hittills i år uppgår till samma nivå som under motsvarande period föregående år. Hittills i år har det producerats 7,7 miljoner ton papper. Utfallet för de olika segmenten varierar dock. Produktionen av grafiskt papper har under flera år fallit, men sedan 2017 har produktionen stabiliserats. Den sammanlagda produktionen av grafiskt papper har i år nått nästan 2,7 miljoner ton, en minskning med en procent jämfört med motsvarande period i fjol. Utvecklingen av de olika segmenten inom grafiskt papper varierar. Tidningspapper har stigit under det tredje kvartalet, men totalt för året har produktionen minskat med knappt en procent. För träfria pappret, såsom kontorspapper och A4-papper, har produktionen återhämtat sig under året, men under det senaste kvartalet har produktionen backat något. Till och med september har det producerats 604 000 ton. För trähaltiga pappret, där bland annat magasinpapper ingår, har produktionen minskat, vilket är fallet även i Europa. Tillverkningen har minskat med en procent till 1,3 miljoner ton.

4.1 Produktion av papper i Sverige, rullande 12 månaders tal

Källor: RISI, Skogsindustrierna

Produktionen av förpackningsmaterial har sammantaget minskat med 0,2 procent under året

jämfört med motsvarande period förra året. Under det senaste kvartalet har det dock skett en viss ökning i produktionen. Under året har det skett ombyggnader av maskiner med mera vilket har haft en dämpande effekt på produktionen. Till och med september har det tillverkats totalt 4,7 miljoner ton.

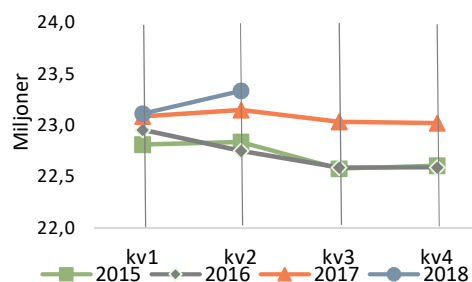
Även här varierar utvecklingen för de olika segmenten. För det minsta segmentet, förpackningspapper, har produktionen stigit med en knapp halv procent. Det näst största segmentet, wellpappmaterial, som bland annat innehåller kraftliner, är så gott som på samma nivå som föregående år, det vill säga det produceras 1,7 miljoner ton. För det största segmentet inom området, kartong för förpackningar, har det varit små förändringar i produktionen. Produktionen har minskat med 0,3 procent till totalt 2,3 miljoner ton.

Mjukpapper är det segment av papper som kan visa på en ökning av produktionen. Under året har det tillverkats 277 000 ton mjukpapper, en ökning med dryga två procent.

Pappersproduktion i Europa

Enligt den senaste statistiken från CEPI (Confederation of European Paper Industry) har den totala pappersproduktionen i Europa ökat under årets två första kvartal. Totalt har det tillverkats 46,2 miljoner ton papper inom CEPI-området. Detta är en ökning med knappt en procent. Hittills i år har produktionen av grafiskt papper minskat med tre procent, medan tillverkningen av förpackningsmaterial har ökat i motsvarande grad. Det har hittills i år tillverkats 16,3 miljoner ton grafiskt papper och 24,2 miljoner ton förpackningsmaterial. Utvecklingen för de olika delsegmenten inom produktgrupperna varierar. Inom grafiskt papper är det enbart bestruket trähaltigt papper, bland annat magasinpapper, som har ökat, medan resterande produktsegment minskar. För förpackningsmaterial har det skett en ökad produktion av samtliga delsegment. Den europeiska tillverkningen av mjukpapper är oförändrad, med 3,7 miljoner ton hittills i år.

4.2 Den europeiska pappersproduktionen per kvartal

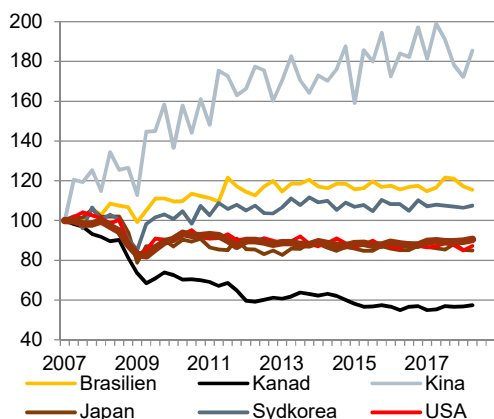
Källor: CEPI, Skogsindustrierna

Varierad utveckling hos världens pappersproducenter

Produktionen hos de olika länderna inom CEPI-området varierar. Tyskland, som är den enskilt största producenten i Europa, tillverkar nästan 25 procent av Europas papper. Produktionen hittills i år har varit oförändrad, med 11,4 miljoner ton papper. Den finska papperstillverkningen har haft en positiv utveckling. Den har gått upp med fyra procent, bland annat som en följd av att ny produktionskapacitet har tagits i bruk under året. Produktionen i Italien och Polen har ökat, medan tillverkningen i Frankrike, och Spanien har gått tillbaka.

Utvecklingen hos de stora producentländerna i världen varierar. Den amerikanska, japanska och koreanska papperstillverkningen har samtliga backat med nästan en procent. Däremot har det skett ökning av produktionen hos de kanadensiska och brasilianska papperstillverkarna, med fyra respektive en procent. Enligt uppgifter från den kinesiska statistikbyrån har den kinesiska produktionen av papper hittills i år gått tillbaka med 0,7 procent.

4.3 Världens pappersproduktion, Index januari 2007=100

Källor: CEPI, National Bureau Statistics China.

Sverige: leveranserna minskar något

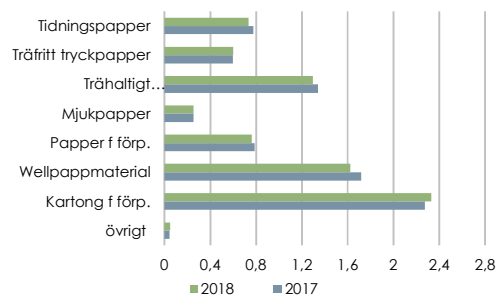
De svenska leveranserna av papper har till och med september minskat med knappt två procent, till 7,6 miljoner ton. Leveranserna följer mönstret för tillverkningen, med en tillbakagång av leveranserna för både grafiskt papper och förpackningsmaterial. Både exporten och de inhemska leveranserna har minskat.

Av produktionen exporteras drygt 90 procent. Exporten fortsätter att minska, hittills i år har den totala exporten backat med knappt två procent. Utfallen för de olika segmenten varierar. Exporten av grafiskt papper var 2,4 miljoner ton, en nedgång med tre procent. Även tidningspapper och magasinpapper backar. Däremot har träfria kvaliteterna, där A4papper ingår, ökat med två procent. De totala

leveranserna av förpackningsmaterial har minskat med fyra procent under året.

Även wellpappmaterial har gått tillbaka. Däremot visar det största segmentet, kartong för förpackningar, en tillväxt med drygt två procent.

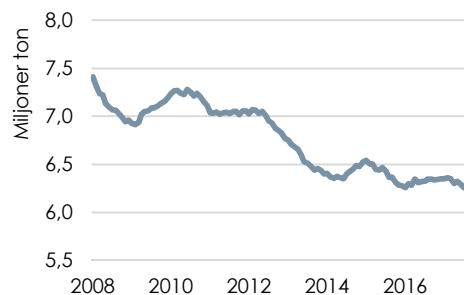
4.4 Sverige: leveranser per papperskvalitet, januari-september 2017/ januari-september 2018, miljoner ton

Källa: Skogsindustrierna

EU-regionen är den största mottagaren av svensk pappersexport, drygt 66 procent av Sveriges export går hit. Pappersleveranserna till EU har fortsatt att minska. Hittills i år har de minskat med tre procent till 4,6 miljoner ton.

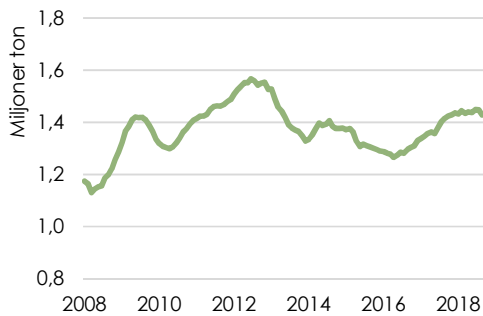
4.5 Sveriges export till EU, rullande 12 månaders tal

Källa: Skogsindustrierna

Medan exporten till EU gradvis har minskat, har exporten till den asiatiska marknaden ökat. Idag levereras ungefär 15 procent av exporten till den asiatiska marknaden. I år har de totala leveranserna till Asien planat ut och är på oförändrad nivå jämfört med föregående år. Asien köper framförallt förpackningsmaterial, det utgör nära tre fjärdedelar av de asiatiska leveranserna. Kina är det enskilt största mottagarlandet i regionen och kartong för förpackningar är det enskilt största segmentet till Kina och regionen.

4.6 Sveriges export till Asien

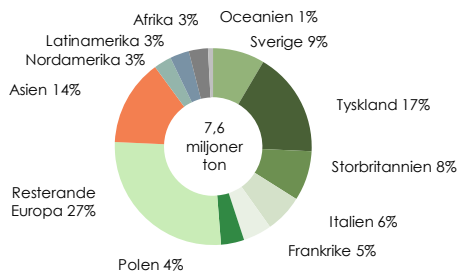

Källa: Skogsindustrierna

Exporten till Latinamerika, Nordamerika och Oceanien har ökat under året. Dock utgör dessa marknader en liten del av den svenska exporten, ungefär åtta procent av leveranserna skeppas till dessa områden.

Den enskilt största marknaden för svenskt papper är Tyskland. Hittills i år har leveranserna till Tyskland gått tillbaka. Andra stora marknader inom Europa är Storbritannien och Frankrike. Även hit har exporten sjunkit, medan leveranserna till Italien och Polen har gått upp. Leveranserna till Kina fortsätter att öka.

4.7 Sveriges leveranser per marknad

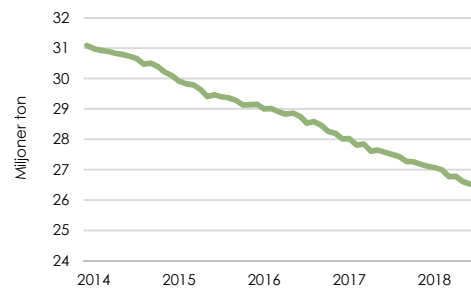
Källa: Skogsindustrierna

Från 2013 till 2016 har den svenska papperstillverkningen haft en utveckling som pekat nedåt. Men under perioden 2016–2018 har det skett och sker ombyggnader och förändringar inom de olika produktsegmenten som påverkar kapaciteten i positiv riktning. Även nya om- och tillbyggnadsprojekt pågår. Detta kommer skapa möjligheter för en öka produktion framöver. För 2018 räknar Skogsindustrierna med en tillväxt av den totala pappersproduktionen med cirka två procent, vi ser även en möjlig tillväxt kommande år. Anledningen till att vi tror på starkare utveckling under andra halvåret i år är att investeringar har möjliggjort en ökad produktion och det bedöms finnas en efterfrågan på en ökad produktion.

Fortsatt nedgång i Europa av grafiskt papper

Den totala efterfrågan på grafiskt papper har fortsatt tillbaka enligt statistik från EURO-GRAPH. För årets första sju månader har den europeiska efterfrågan av grafiskt papper sjunkit med nästan fem procent till 15 miljoner ton, även de europeiska leveranserna har gått tillbaka. Sedan 2013–2014 har den europeiska efterfrågan minskat med dryga tre procent per år. Det beror på att många pappersmaskiner som tillverkade grafiskt papper lades ner under 2013, på grund av minskad efterfrågan av tidningspapper, både i Sverige och i Europa. Under åren har det även skett ombyggnader av pappersmaskiner, från tillverkning av grafiskt papper till produktion av förpackningsmaterial.

4.8 Europeisk efterfrågan av grafiskt papper, rullande 12 månaderstal

Källor: EURO-GRAPH, Skogsindustrierna

De olika segmenten inom grafiskt papper har haft varierande utveckling. På en majoritet av de olika delsegmenten, såsom tidningspapper, magasinpapper och A4-papper, har den europeiska efterfrågan minskat. Även skeppningarna från Europa har gått tillbaka för dessa segment. Enbart obestruket trähaltigt papper (här ingår bland annat katalogpapper, tunna tryckkvaliteter och bokpapper) har visat en ökad efterfrågan. Den europeiska efterfrågan steg med cirka tre procent, medan de europeiska skeppningarna ökade med drygt fyra procent. Både den europeiska efterfrågan och de europeiska skeppningarna av tidningspapper har under året gått tillbaka med nio procent.

Europas leveranser av förpackningsmaterial stiger

Den totala produktionen av förpackningsmaterial i Europa har ökat med drygt tre procent för de första två kvartalen i år. Samtliga delsegment har haft en ökning av tillverkningen hittills i år. De olika segmenten har haft en ökning med mellan två och fyra procent. De europeiska leveranserna av förpackningsmaterial har ökat hittills i år. Det största segmentet wellpappmaterial har haft fortsatt stigande leveranser under det andra kvartalet och hittills i år har leveranserna ökat med nästan två procent till 15,4

miljoner ton. Även leveranserna av kartong för förpackning har gått upp under årets andra kvartal med dryga två procent. Totalt under året har leveranserna stigit med tre procent till 3,2 miljoner ton. Däremot har leveranserna av förpackningspapper gått tillbaka under det andra kvartalet, men totalt för året har leveranserna ökat med en procent till 1,6 miljoner ton.

Prisutveckling⁴

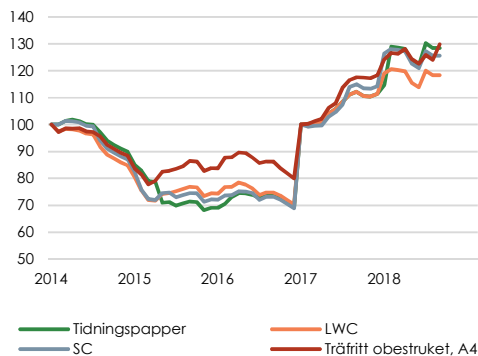
Prisutvecklingen i Tyskland får tjäna som indikator på prisutvecklingen i lokal valuta för svenska exportleveranser, eftersom Tyskland är Sveriges sammantaget enskilt största exportmarknad för papper. Prisutvecklingen kan vara annorlunda på andra viktiga marknader såsom Storbritannien, USA och Kina. Även för enskilda kvaliteter från ett företag kan prisutvecklingen vara annorlunda än den generella bild som ges här.

Priserna på grafiskt papper föll gradvis fram till 2016. Under 2017 började priserna vända uppåt, efter en ökad efterfrågan och brist på grafiskt papper. Prisutvecklingen för grafiskt papper har varit stabil de senaste månaderna. De ligger fortfarande på en tämligen hög nivå.

För de olika undergrupperna av grafiskt papper är utvecklingen likartad. För tidningspapper har priset varit oförändrat under september. Det har aviserats om prisökningar som förväntas slå igenom i januari 2019. Även för SC-papper har prisutvecklingen varit stabil de senaste månaderna. Det är fortfarande en stark efterfrågan av SC-papper, men tillgången minskar, vilket kan leda till en ökad efterfrågan på LWCpapper. Under de senaste månaderna har priset varit oförändrat, men även här förväntas det prisökningar i början av 2019. Priset för kontorspapper har fortsatt uppåt. Även för detta segment har det aviserats om kommande prishöjningar under årets sista kvartal.

4.9 Prisutveckling grafiskt papper,

Index januari 2014=100

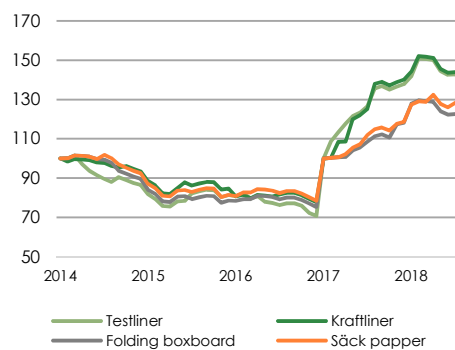

Källor: RISI, Skogsindustrierna

Priserna på förpackningsmaterial har utvecklats på samma vis som priserna för grafiskt papper. En drivande kraft för prisutvecklingen har varit en ökad efterfrågan på förpackningsmaterial från bland annat den ökade e-handeln. Prisutvecklingen för de olika segmenten inom förpackningsmaterial har överlag varit stabila de senaste månaderna, efter att de föll under andra kvartalet i år. Vi kommenterar här ett xplock av kvaliteterna inom segmentet. Priset för säckpapper har återigen vänt uppåt under den senaste månaden. Marknadssituationen i Europa är oförändrad, det vill säga efterfrågan är fortsatt stark. Utvecklingen av priset för kraftlinier och testlinier har varit oförändrad de senaste månaderna men det förväntas ske prisökningar under årets sista kvartal. För folding boxboard har marknaden varit stark över hela Europa. Priserna har varit stabila, men kan komma att påverkas framöver av höjda råvarupriser. Producenterna har annonserat om kommande prishöjningar, men de förväntas slå igenom först vid årets slut.

4.10 Prisutveckling förpackningsmaterial, Index

januari 2014=100

Källor: RISI, Skogsindustrierna

⁴ Källa för prisuppgifterna är RISI.

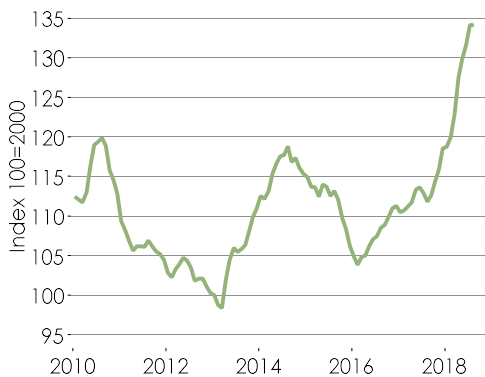
Trävaror – marknadsutveckling

- God prisutveckling och klart bättre lönsamhet för sågverken
- Oförändrad produktion i Sverige men ökning i Europa och globalt
- Hög och stabil efterfrågan på trävaror i Europa, men tillväxten bedöms kulminera i år
- Lägre export än väntat till marknader utanför Europa i år

Goda tider för sågverken

Sågverken kan se tillbaka på ett bra år. God efterfrågan på världens största marknad, USA, och en stabilt god byggaktivitet i Europa har drivit upp priserna. Därtill har en svag svensk krona påverkat lönsamheten positivt för svenska sågverk.

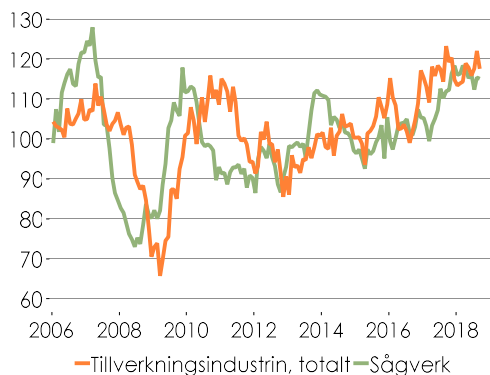
5.1 Exportprisindex för trävaror (SEK)

Källa: SCB

Konjunkturinstitutets sågverksbarometer, vilken speglar sågverkens syn på marknadsläget, har sedan ett år tillbaka legat relativt stabilt på för branschen höga nivåer. Index 100 motsvarar det historiska genomsnittet (se diagram 5.2).

5.2 Konjunkturinstitutets sågverksbarometer, index

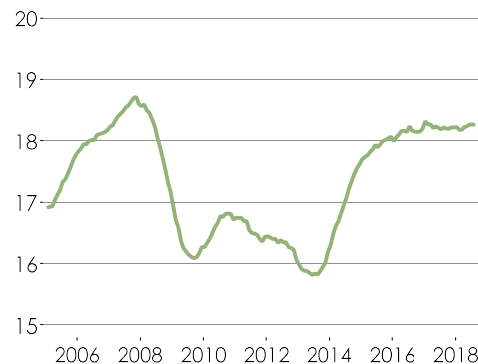
Källa: Konjunkturinstitutet

Ingen produktionsökning i Sverige

Produktionsvolymen i Sverige har varit närmast oförändrad i snart tre år (se diagram 5.3). Trots den ljusa marknadsbilden, inleddes 2018 med relativt låg produktion på svenska sågverk. Därefter har produktionen ökat något och under perioden januari till augusti var produktionen oförändrad jämfört med motsvarande period föregående år.

5.3 Produktion av trävaror i Sverige.

Säsongsjusterad årstakt, miljoner m³

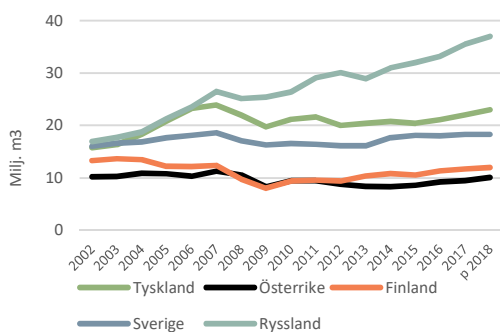
Även för året som helhet är vår prognos att produktionsvolymen är den samma som i fjol. Torkan och därmed lägre avverkningsnivå under sommaren, samt hård konkurrens om råvaran, gör det knappast möjligt att öka produktionen mer än mycket marginellt. Den relativt låga produktionsnivån kombinerad med god efterfrågan har inneburit att sågverkens lager av trävaror är låga, även om de börjat stiga från de extremt låga nivåer vi såg i våras.

Produktionsökning i Europa

På kontinenten har produktionen i år däremot ökat betydligt. Konjunkturläget har bidragit till detta, men inte minst har omfattande stormar och barkborreskador ökat utbudet av råvara, vilket möjliggjort hög produktion.

Produktionen bedöms i år öka med fyra procent i Tyskland och hela sju procent i Österrike. Möjligheten att öka är mer begränsad i Finland, där produktionen förväntas öka med tre procent. Produktionen i Ryssland fortsätter att öka i år men i något långsammare takt än under de föregående åren (se diagram 5.4).

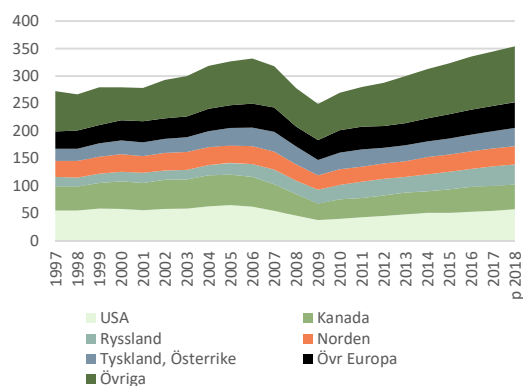
5.4 Produktion av trävaror i de stora europeiska producentländerna, miljoner m³ per år

Källa: FAO / Skogsindustrierna

I Nordamerika ökar produktionen något, trots att tillverkningen i år begränsats av otillräcklig transportkapacitet, samt av att British Columbia i Kanada och nordvästra USA återigen drabbats av mycket omfattande skogsbränder.

5.5 Produktion av trävaror i världen per region, miljoner m³

Källa: FAO / Skogsindustrierna

Totalt sett går världen mot ett nytt produktionsrekord i år. Skogsindustrierna bedömer att den globala produktionen ökar med 2,5–3 procent till drygt 350 miljoner kubikmeter i år (se diagram 5.5). Det är sannolikt något mindre än den underliggande efterfrågeökningen.

Svenska leveranser till och med juli: Minskning till de utomeuropeiska marknaderna

De totala leveranserna från svenska sågverk minskade något under perioden januari till juli jämfört med samma period förra året.

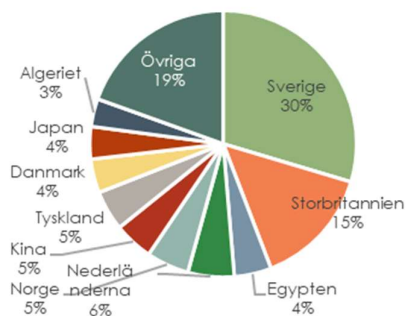
5.6 Leveranser jan-juli 2018

	Januari-juli Sågat och hyvlat (1000 m ³)	Januari-juli Förändring jämfört med förra året
Sverige	3 171	-1%
Storbritannien	1559	-2%
Danmark	520	2%
Nederländerna	602	7%
Tyskland	509	-8%
Norge	554	-9%
Övriga Europa	1 012	
Europa	4 755	-1%
Egypten	482	-28%
Algeriet	361	157%
Övriga Afrika	340	
Afrika	1183	4%
Mellanöstern	270	-4%
Japan	422	-9%
Kina	438	-18%
Övriga Ostasien	188	
Asien exkl. Mellanöstern	1048	-6%
USA	215	-10%
Övrigt	67	
Total export	7 538	-2%

Källor: SCB, Skogsindustrierna

Exportvolymerna minskade med två procent men värdet ökade på grund av högre medelpriser. Totalt exporterades trävaror för 17,4 miljarder kronor under januari till juli, vilket motsvarar en uppgång med nio procent jämfört med samma period förra året.

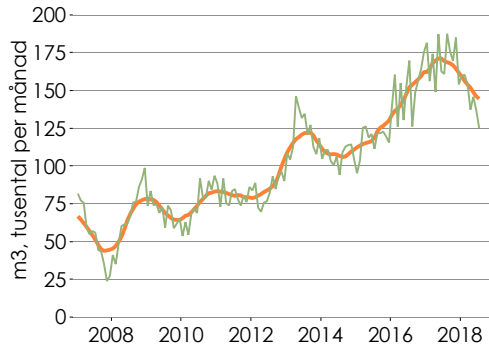
5.7 Sveriges trävaruleveranser fördelat per marknad

Källa: SCB

En tydlig trend, som förväntas hålla i sig under andra halvåret, är att leveranserna från Sverige till de utomeuropeiska marknaderna minskar efter att ha ökat under lång tid. Exporten till östra Asien minskade med 13 procent under januari till juli, jämfört med samma period förra året. Av de större marknaderna i regionen minskade exporten till Kina mest, 18 procent, men även exporten till Japan föll tillbaka (se diagram 5.8). Läs om orsakerna till detta längre fram i fördjupningen om Europas marknadsbalans.

5.8 Sveriges export av trävaror till östra Asien, miljoner kubikmeter per månad

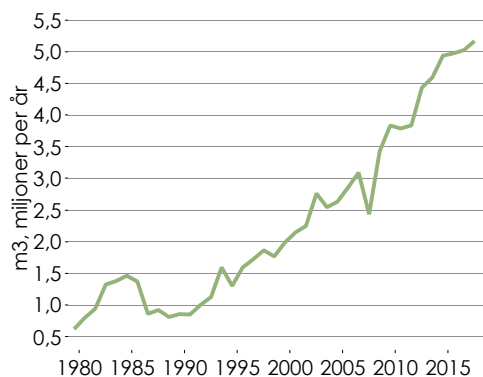

Källor: SCB, Skogsindustrierna

Exporten till USA har ökat under senare år, men på grund av att priserna i USA under andra halvåret fallit kraftigt från rekordhög nivå kan exporten till USA mycket väl bli lägre i år än förra året.

Faktum är att 2018 kan bli det första året sedan 2010 som exporten till de utomeuropeiska marknaderna minskar. Ända sedan åttiotalet har ökad globalisering och världshandel haft en tydligt positiv effekt på den svenska trävaruexporten. Den utomeuropeiska exporten har under dessa 40 år ökat från mindre än en miljon kubikmeter till över fem miljoner kubikmeter (se diagram 5.9).

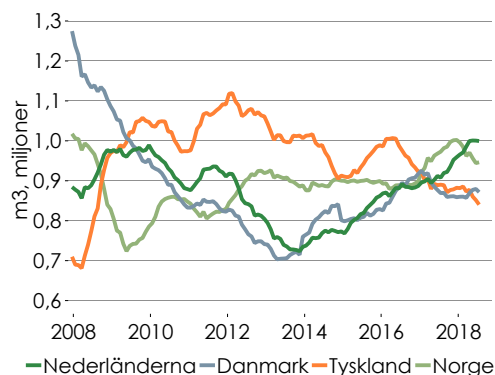
5.9 Sveriges export av trävaror till marknader utanför Europa, miljoner kubikmeter per månad

Källor: SCB, Skogsindustrierna

Exporten till de europeiska marknaderna, dit drygt 60 procent av den totala trävaruexporten går, har varit relativt stabil hittills i år. Till den största marknaden, Storbritannien, har exporten minskat med två procent. Bland de övriga stora exportmarknaderna framgår trenderna av diagram 5.10. Exporten till Nederländerna har fortsatt att öka, medan exporten till Tyskland fortsätter att minska. Exporten till Danmark har ökat de senaste åren efter en mycket kraftig nedgång efter 2007. Exporten till Norge har utvecklats mer stabilt, men föll tillbaka något i början på året.

5.10 Sveriges export av trävaror till fyra stora europeiska marknader, årstakt, miljoner kubikmeter

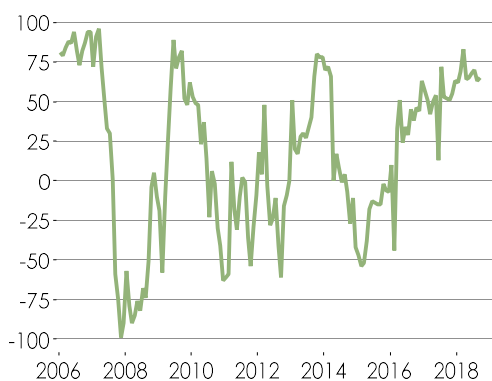
Källa: SvanData

Marknadsläget framåt

Trävarumarknaden är inne i en positiv fas. Den huvudsakliga förklaringen till detta är det allt starkare konjunkturläget. Framöver förväntar sig Skogsindustrierna att de stora investeringar som gjorts inom träbyggingindustrin, allt mer kommer att bidra till ökande träkonsumtion under kommande år. Detta skapar framtidstro för sågverken.

Om vi återigen tittar på Konjunkturinstitutets septemberbarometer för sågverk så bekräftas framtidstron bland annat av att företagen har en positiv tro på prisutvecklingen framåt (se diagram 5.11).

5,11 Konjunkturinstitutets sågverksbarometer, förväntad prisutveckling

Källa: Konjunkturinstitutet

När vi i nästa avsnitt tittar närmare på marknadsbalansen för trävaror just nu, och den närmsta framtiden, ser vi emellertid att efterfrågan totalt sett är något mindre än vad Skogsindustrierna trodde i början på året. Det är några av de **utomeuropeiska marknaderna**, och framför allt Kina, som inte riktigt levt upp till förväntningarna. Det finns dock inga tecken på att konsumtionen på dessa marknader försvagats utan orsakerna är snarare tillfälligt höga lager.

De **europiska marknaderna** utvecklas fortsatt bra. Enligt Euroconstructs prognoser över byggaktiviteten kommer emellertid byggandet från och med nästa år växa betydligt långsammare. Investeringarna i bostadssektorn bedöms öka med endast 1,2 procent 2019, alltså något mindre än de 2,0 procent som vi bedömer att ekonomin totalt kommer att växa. Nybyggnationen är den del som förändras mest och här är förändringen kraftfull. Det sker en inbromsning från en tillväxt på 10 procent 2016 till endast en procent 2019.

För de svenska sågverken är den **svenska marknaden** den största. Sverige sticker ut i ett europeiskt perspektiv då vi redan nu upplever en mycket kraftig inbromsning i påbörjad nybyggnation. Vi går alltså från en mycket stark tillväxt under ett antal år till en minskning och det redan i år.

Byggsektorn förväntas enligt byggkonsultföretaget Prognoscentret konsumera nära fem procent mindre trä redan i år. Det motsvarar ungefär 200 000 kubikmeter.

Marknadsbalansen för trävaror är skörare nu än i våras och det finns vissa regionala obalanser. Det är inte minst viktigt att hålla ögonen på balansen mellan å ena sidan Kinas efterfrågan och Rysslands ökande produktion, å andra sidan.

Förutsatt att den globala tillväxten och byggaktiviteten i USA och Europa utvecklas som förväntat kommer trädkonsumtionen även nästa år slå nytt rekord.

Fördjupning: Marknadsbalansen för europeiska trävaror går från brist till balans

Europa är nettoexportör

Av världens trävaruproduktion på 350 miljoner kubikmeter producerades förra året 111 miljoner kubikmeter i Europa (förutom Ryssland). Av denna produktion levererades 95 miljoner kubikmeter till europeiska marknader medan 22 miljoner kubikmeter exporterades till utomeuropeiska länder. Betydligt mindre importerades vilket resulterade i en nettoexport från Europa på 17 miljoner kubikmeter 2017.

De europeiska sågverkens leveranser till Europa plus nettoexporten till marknader utanför Europa (95+17=112 milj. kubikmeter) var därmed något större än produktionen. För andra året i rad minskade därmed lagren av trävaror. Det rådde brist på trävaror och priserna steg.

2018: Tredje året med trävarubrist

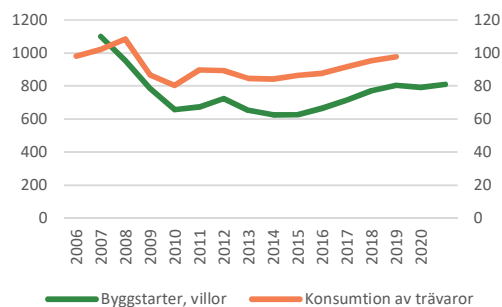
I våras analyserades i "Så går det för skogsindustrin" hur efterfrågan på trävaror från Europa skulle utvecklas under året. Bedömningen blev att den möjliga produktionen långt ifrån skulle kunna förse alla marknader med de efterfrågade volymerna. De fortsatta prishöjningar som genomförts sedan i våras bekräftar bristsituationen. 2018 är därmed det tredje året i rad med brist på trävaror på marknaden.

För att bättre kunna bedöma det framtida marknadsläget uppdaterar Skogsindustrierna i denna rapport balansberäkningen för 2018. Inledningsvis analyseras förväntad konsumtion av trä på hemmamarknaden Europa, där alltså 85 procent av europaproduktionen konsumeras.

Europa: Lite bättre än väntat

Diagram 5.12 visar att det finns ett tydligt samband mellan antal påbörjade villabyggen i Europa och trävaruleveranserna. Ungefär 75 procent av trävarorna som förbrukas i Europa används på ett eller annat sätt av byggbranschen. Bostadsbyggande konsumerar mer trä än byggande av lokaler och infrastruktur.

5.12 Trävaruleveranser till Europa (milj. m³ per år) samt antal påbörjade byggen av villor i Europa (1 000 per år)

Men tvärtemot vad många kanske tror är det faktiskt renovering och tillbyggnation som konsumerar allra mest trä. Att nybyggnation ändå är en bra indikator på förbrukning av trä beror på att ett högt nybyggande också brukar innebära hög renoveringsaktivitet. Renoveringarna utvecklas emellertid betydligt stabilare över tid jämfört med nybyggnationen som svänger kraftigt.

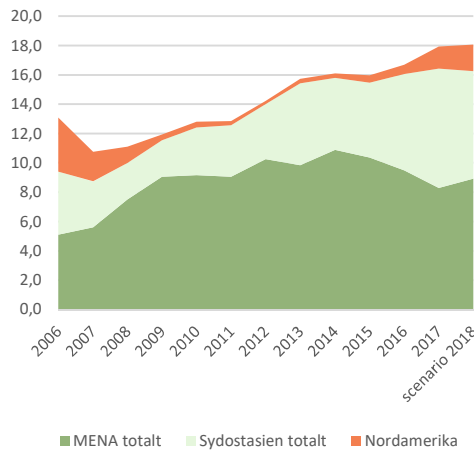
Europa har fem år bakom sig med oavbruten uppgång av byggandet. Under 2016 och 2017 ökade investeringarna i bostadsbyggnadssektor mycket kraftigt, drygt fem procent per år. Även i år förväntas byggandet agera draglok och växa något mer än övriga ekonomin; nästan tre procent.

Förutom byggsektorn är industrin och hushållens konsumtion drivkrafter för träförbrukningen. Om vi bedömer att dessa sektorer växer i samma takt som BNP är det rimligt att tro att **träkonsumtionen i Europa i år ökar med uppemot 2,5 procent, vilket motsvarar 2,5 miljoner kubikmeter**. Det är en marginell ökning (+300 000 kubikmeter) jämfört med vår bedömning från i våras på 2,2 procent.

Utomeuropeiska marknader: Sämre än väntat

Av de utomeuropeiska marknaderna är Nordafrika och Mellanöstern (MENA) den största. Vårens bedömning kvarstår; att det efter tre år med minskande volymer i år blir en uppgång. Emellertid är vi lite mer pessimistiska när det gäller hur stor ökningen blir. Under första halvåret ökade exporten till MENA med 7 procent. Om denna ökningstakt håller i sig året ut kommer MENA-regionen att importera drygt 600 000 kubikmeter mer trävaror från Europa i år än förra året. Det är en minskning med 200 000 kubikmeter jämfört med bedömningen från i mars.

5.12 Trävaruleveranser från Europa till utomeuropeiska marknader, milj. m³ per år

Östra Asien är en region som under de senaste åren har ökat kraftigt i betydelse. Förändringen står förstås de ökande volymerna till Kina för. Samtidigt är Kina idag den marknad som mer än någon annan skapar osäkerhet. Exporten till Kina kulminerade förra året och har sedan dess gått tillbaka. Efter flera års kraftig uppgång verkar det som att exporten från Europa, exklusive Ryssland, till Kina kommer att minska relativt kraftigt, sannolikt med mer än 20 procent.

Vad beror då denna utveckling i Kina på? Ryska producenter är mycket konkurrenskraftiga i Kina, inte minst på grund av den svaga rubeln. De ryska leveranserna har också legat kvar på en hög nivå och orsakat höga lager i importörsledet under en längre tid. Hårdare miljökrav har inneburit att många träförädlingsindustrier flyttat från storstadsområdena, vilket sannolikt åtminstone tillfälligt verkar ha minskat konsumtionen. Kina och USA:s handelskonflikt har sannolikt också påverkat utvecklingen, inte minst psykologiskt då konflikten skapar osäkerhet bland inköpare och har lett till att den kinesiska valuta har fallit i värde.

Finland och Sverige dominerar exporten från Europa till Kina och det är den finska exporten som minskar mest.

Leveranserna från Europa till hela östra Asien bedöms minska med åtminstone tio procent i år, vilket motsvarar drygt 700 000 kubikmeter. Eftersom Skogsindustrierna tidigare bedömde att det skulle bli en mindre ökning till denna region innebär det en nettominskning jämfört med vårscenariot med åtminstone 1,4 miljoner kubikmeter.

USA blev förra året åter en intressant marknad för europeiska sågverk. USA-priserna har sedan dess svängt extremt mycket. I juni noterades prisnivåer skyhögt över tidigare högstanivåer, men därifrån har priset rasat lika snabbt och är nu tillbaka på mer

normala nivåer. Orsaken är bland annat att problemen med transportkapacitet har minskat samtidigt som byggaktiviteten varit mer avvaktande än väntat.

Tack vare den starka dollarn är dock export till USA fortfarande aktuell för europeiska och inte minst svenska sågverk. På grund av det försämrade marknadsläget justerar vi dock ner prognosen lite och räknar med att uppgången stannar vid 20 procent eller drygt 300 000 kubikmeter i år.

När vi summerar de utomeuropeiska marknaderna landar vi på en ökad export från Europa med ungefär 200 000 kubikmeter i år, motsvarande en procent. Men eftersom vi samtidigt räknar med att importen från Ryssland ökar något, blir slutsatsen att Europa som bäst får en oförändrad nettoexport i år. Om nettoexporten från Europa skulle minska blir det första gången sedan 2007.

Jämfört med det scenario Skogsindustrierna målade upp i våras har det alltså skett en klar nedrevidering av prognosen av leveranserna till de utomeuropeiska marknaderna.

Men det är trots allt hemmamarknaden Europa som det levereras mest till och här förväntas förbrukningen uppfylla förväntningarna. Kanske ökar förbrukningen till och med något mer än vad vi såg framför oss i början på året.

Produktionen: Ökar mer

Som vi tidigare konstaterade tar den centraleuropeiska produktionen av trävaror rejäl fart i år medan ökningstakten i Norden är betydligt måttligare. Den högre än väntade produktionen i Centraleuropa innebär att Europas totala produktion kommer att bli högre än vad vi trodde i vårens analys i "Så går det för skogsindustrin".

Detta i kombination med den för tillfället mer mättade marknaden utanför Europa betyder att utbudet av europeiska trävaror i år ser ut att bli i nivå med marknadens efterfrågan. Som vi skrev inledningsvis är dock konsumtionen, och därmed den underliggande efterfrågan på trä, fortsatt snarast högre än vad sågverken runt om i världen kan producera.

Skogsnäringens regionala betydelse

Underleverantörer utgör allt större del av skogsnäringen

I många områden utanför storstadsregionerna utgör den kontinuerliga utflyttningen av unga och en ökande andel äldre en tung och ökande försörjningsbörda för den kvarvarande befolkningen. Det blir allt svårare att få de vikande skatte-inkomsterna att räcka till då andelen personer i arbete minskar. Utmaningen för offentlig sektor att erbjuda likvärdiga välfärds-tjänster i hela Sverige ökar.

Hela kedjan bidrar med skatteintäkter

En växande skogsnäring bidrar på ett påtagligt sätt till att lösa detta problem. Skogsnäringen skapar sysselsättning över hela landet och därmed värden för samhället bland annat i form av skatteintäkter. Det skapar i sin tur möjligheter att erbjuda likvärdig välfärd i hela Sverige. Skogsindustrierna har räknat på av hur mycket skatter som betalas in till kommun och landsting av personer som är sysselsatta i näringen. Utifrån genomsnittliga lönekostnader inom kommun och landsting har vi sedan räknat ut hur många tjänster i offentlig sektor dessa skatteinbetalningar räcker till att finansiera.

Beräkningarna visar att i åtta av landets län kan fler än 2000 välfärdstjänster finansieras av skatteintäkter från direkt och indirekt sysselsatta i skogsnäringen, se tabell 1.

Tabell 1. Skogsnäringens andel av total kommunal- och landstingsskatt

	Skogsnäringens andel av total kommunal- och landstingsskatt	Antal offentliganställda skatteintäkterna finansierar	Skogsnäringens ² andel av total sysselsättning
Västernorrland	9%	3800	12%
Norrbottn	9%	3800	12%
Gävleborg	6%	2300	8%
Värmland	6%	2300	7%
Jönköpings län	5%	2900	6%
Dalarna	5%	2400	7%
Kalmar	5%	1700	7%
Jämtland	5%	900	5%
Västerbotten	4%	1600	4%
Kronoberg	4%	1100	4%
Halland	3%	1400	4%
Örebro	3%	1200	3%
Östergötland	2%	1500	3%
Blekinge	2%	500	2%
Västra Götaland	1%	3500	2%
Uppsala	1%	700	2%
Skåne	1%	2000	1%
Västmanland	1%	300	1%
Södermanland	1%	300	1%
Stockholm	0%	900	0%

²Direkt och indirekt sysselsatta

I Västernorrland och Norrbotten betalar sysselsatta i skogsnäringen in nästan 10 procent av kommunal- och landstingsskatterna, medan andelen anställda i skogsnäringen är 12 procent. När man på detta sätt tittar på skogsnäringens betydelse i relation till andra näringsverksamheter blir det tydligt hur viktig skogen är i norrlandsläna.

Skogsnäringen bidrar i hela Sverige

Tittar man på var näringen bidrar till skatteintäkter i absoluta tal blir det tydligt hur väl spridd över landet skogsnäringen är, se tabell 2. Slår man ihop de tre smålandsläna visar det sig att Småland bidrar klart mest; drygt femtio procent mer än både Norrbotten och Västernorrland. Näringen i Småland bidrar med hela tre miljarder kronor per år i skatteintäkter till kommunerna och landstingen i regionen. Här är dock den relativa betydelsen lägre än i norr då näringslivet och skatteintäkterna totalt sett är större i dessa län.

I tabellen nedanför har en uppdelning gjorts i ett antal till ytan mer jämnstora regioner. Efter Småland kommer Gävle Dalaregionen som klar tvåa. Därefter kommer sedan ett antal regioner som totalt bidrar med ungefär lika mycket: De sydligaste läna (Skåne, Halland och Blekinge), Värmland-Örebro, Västra Götalands län, Västernorrland och Norrbotten.

Tabell 2. Skatteintäkter totala skogsnäringen inkl. indirekt sysselsättning (milj. kr)

Smålandsläna	2900
Gävle-Dala	2400
Tre i söder	1900
Östsvrige	1900
Norrbottn	1800
Västernorrland	1800
Västra Götaland	1800
Värmland Örebro	1700
Västerbotten	800
Jämtland	500

*Östergötland, Södermanland, Stockholm och Uppsala

Stora industrier i Halland och många mindre i Småland

Eftersom beräkningar gjorts för såväl skogsbruket (SNI 02), som skogsindustrin (SNI 16 och 17) så framgår av resultatet också var skogsindustrin respektive det råvaruproducerade skogsbruket väger tungt, i relation till totala skogsnäringens bidrag, se tabell 3. Industrin väger tyngst i Halland, där nittio procent av sysselsättningen härrör från själva industrins verksamhet. Omvänt kommer endast tio procent av skogsnäringens skatteintäkter i Halland

från skogsbruket. Halland är till ytan litet men har två av Sveriges allra största massa- och pappersindustrierna (Södra i Värö och Stora Enso i Hylte) samt flera sågverk. Även Norrbotten är industritungt med flera stora industrier längs kusten, medan grannlandet Västerbotten saknar större pappers- och massaindustrier; där väger istället skogsbruket relativt sett tungt.

Rangordnat på detta sätt ligger smålandslänen nästan i mitten. De utmärker sig istället genom att sysselsättningen finns i ett stort antal medelstora företag, ofta inom sågverk och träindustri. Smålandsregionen är alltså i mindre utsträckning beroende av ett fåtal skogsindustrieföretag utan står på många ben.

Tabell 3 Andel av skogsnäringens skatteintäkter som kommer från skogsindustrin

Halland	90%
Norrbotten	87%
Skåne län	87%
Jönköpings län	86%
Västra Götaland	86%
Kalmar	85%
Stockholms län	83%
Västernorrland	82%
Östergötland	82%
Värmland	80%
Blekinge	80%
Gävleborg	78%
Örebro	75%
Kronoberg	72%
Dalarna	71%
Västerbotten	70%
Västmanland	62%
Uppsala län	57%
Södermanland	53%
Jämtland	43%

Sammanfattningsvis bidrar alltså skogsnäringen med välfärd i hel landet men är relativt sett viktigast för de glest befolkade nordliga länen.

Ladda ner rapporten

Vill du ta del av hela rapporten om skogsnäringens betydelse för den regionala välfärden hittar du den på skogsindustrierna.se.

Mer om direkt och indirekt värdeskapande i skogsnäringen

Skogen och skogsindustrin finns över hela landet och bidrar till många jobb. Allt fler jobb skapas hos underleverantörer och i verksamheter som inte är direkt involverade i produktionen. För varje person i skogsindustrin som jobbar direkt med produktionen av olika pappers- och träprodukter går det ytterligare tre personer i underleverantörskedjan, allt från skogentreprenörer och lastbilschaufförer till personer som jobbar med maskinutrustning och underhåll samt ledningsfunktioner som inte är direkt sysselsatta i produktionen.

2015 jobbade 35 000 personer med produktionen av industrins produkter, medan det totala antalet sysselsatta, direkt sysselsatta eller som underleverantörer, i skogsnäringen var 120 000, vilket är två procent av totala antalet sysselsatta i Sverige.

Medan antalet personer som jobbar som till exempel maskinoperatörer i produktionen har minskat över tid är så ökar de indirekt sysselsatta. Att antalet direkt sysselsatta minskar drivs i processindustrin av investeringar i ökad produktivitet, vilket krävs för att upprätthålla konkurrenskraften. Antalet bruk och sågverk har under lång tid minskat medan produktionen ökat.